

Råbäcks mek. stenhuggeri

Renovering av fönster på Nya verkstaden, etapp 1, 2014-15

Medelplana sn, Götene kn,

Västergötland

Antikvarisk slutbesiktning

Byggnadshistorisk rapport 2015:6

Renoveringsarbeten har utförts på rubricerade byggnad under antikvarisk medverkan av Västergötlands museum genom undertecknad. Med anledning av att arbetena i etapp 1 har avslutats har antikvarisk slutbesiktning utförts den 26 febr. 2015. Närvarande vid besiktningen var även för beställaren, Jan Karlsson, och för entreprenören, Benny Claesson, Hällekis Måleri.

Bakgrund

Råbäcks mekaniska stenhuggeri är beläget vid vänerstranden på Kinnekulle, halvannan km sydväst om Råbäcks herrgård. Den ursprungliga verkstadsbyggnaden från 1888 rymde två ångdrivna stenhuggerier och har senare tillbyggt, dels strax därefter med en kontorsdel mot sydost, dels mot nordost 1895 med ytterligare en lokal för manuell stenhuggeri. Byggnaden är huvudsakligen uppförd i stolpverk med rödfärgad panel och tegeltak och vitmålade fönster av olika modeller. 1936 tillkom en ny verkstadsbyggnad för såg- och slipmaskiner, kontor och personalrum. Verksamheten vid stenhuggeriet var i drift till 1970.

Kulturhistorisk status

Råbäcks Mek. Stenhuggeri är sedan 1984 byggnadsminne. Byggnadsminnesförklaringen avser dock endast en byggnad på anläggningen, den s.k. Gamla verkstaden. Den här aktuella Nya verkstaden (1936) saknar ännu formellt skydd och ligger i likhet med övriga byggnader utanför skyddsområdet. Hela stenhuggeriområdet ligger emellertid inom Riksintresse för kulturmiljövården R11, Kinnekulle.

Kommentar inför åtgärder

De flesta fönster i byggnaderna ger 2014 intryck av att vara i jämförelsevis gott skick, låt vara att många också är i behov av ommålning. Några bågar har spruckna eller bortfallna delar av kittningen och är i behov av en större översyn. Något enstaka, som t ex det stora övre fönstret i NO gaveln i Gamla verkstaden,

kräver extra försiktighet då större delen av glasningen är mycket gammal, därtill med gamla lagningar med ”återanvända glasbitar”. Gamla verkstaden kommer ev. inte att åtgärdas i denna etapp.

Utförda åtgärder

Arbetet har berört elva av de större småspröjsade fönsterbågarna, samtliga hörande till Nya verkstaden. Därtill har de fyra mindre bågarna till det mera ”ordinära” fönstret norrut på östra långväggen i rummet invid kontoret åtgärdats. Åtgärderna har inte inneburit någon genomgripande reovering, snarare ett noggrant underhållsarbete.

- Alla bågar har skrapats rena från gammal färg, ner till fast underlag.
- Allt löst sittande kitt har tagits bort. Kitt som har haft god vidhäftning har bibehållits.
- Glasrutorna har inte behövt tas ur – samtliga var också hela.
- Kittfalsarna har oljats med linolja och nytt linoljekitt, fabrikat ÅFFA, har applicerats.
- Hela bågarna har strukits en gång med linolja före målning.
- Samtliga bågar har strukits två gånger med vit linoljefärg, fabrikat LASOL från Engwall & Claesson.
- Arbetet utfördes under perioden dec. 2014 till febr. 2015 av Hälleki's Måleri AB, genom Benny Claesson, Mosippsvägen 5, 533 74 Hälleki's

Besiktningens utlåtande

Vid slutbesiktningen den 26 febr. 2015 konstaterades att arbetena enligt ovan var avslutade. Efter vad museet erfar har arbetena utförts väl och i förekommande fall enligt museets rekommendationer. Utförda arbeten godkändes från antikvarisk synpunkt den 27 febr. 2015.

VÄSTERGÖTLANDS MUSEUM

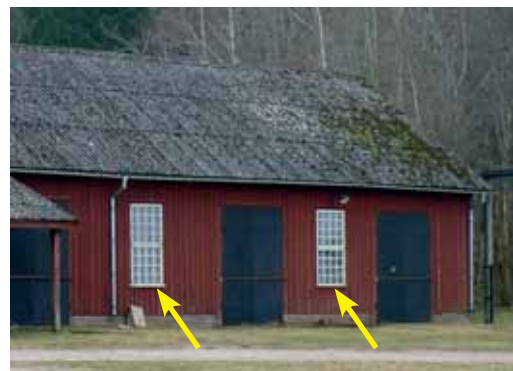
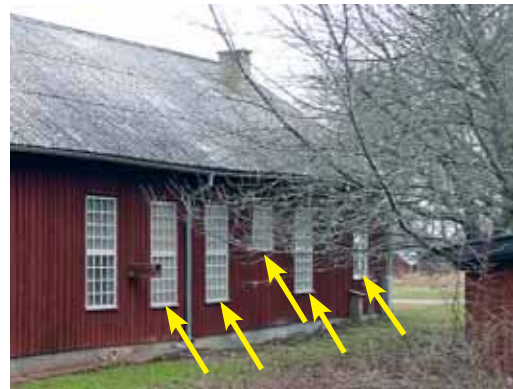
Skara i nov. 2015

Thomas Carlquist
1:e antikvarie

Foto: Thomas Carlquist

Råbäcks mek. stenhuggeri, Nya verkstaden. Foto mars 2014.

*Ovan: Exempel på fönster före renovering.
 Höger: Fönster åtgärdade i etapp 1 markerade
 med gul pil. Överst mot öster, nederst mot väster.
 Mars 2014.*

Foto: Thomas Carlquist

Målare Benny Claesson, Hällekis Måleri, skrapar bågarna rena från gammal färg på verkstad. Samtliga glasrutor var hela, och det bedömdes att glaset inte behövde tas ur bågarna. Kittning gjordes med ÅFFA linoljekitt, bågarna oljades samt målades därefter två gånger med Lasol linolfärg. Dec. 2014.

Ovan: ett rengjort hörnbeslag av den typ som förekommer på detta hus. Dec. 2014.

Vänster: Del av färdigmålade och återmonterade bågar. Febr. 2015

Foto: Thomas Carlquist

Ovan: Fönsterbågarna under återmontering. Fasad mot öster och norr (närmast). Febr. 2015.
Nedan: Del av fasad mot väster, efter renovering av de närmaste två fönstren. Febr. 2015

Rapporter 2014-2015 i ämnet bebyggelse från Västergötlands museum

- 2014:1 Gluggetorpet. Råda Ågården 3:4, Råda socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Omläggning av del av vasstak 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:2 Kv. Anden 6. Anden 6, Baggstedtska gården, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av veranda och balkong 2012-2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:3 Kv. Kopparslagaren 10. Hjo socken och kommun, Västergötland. Renovering och målning av fasader 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:4 Kihlbergsgården. Kv. Lången 8, Hjo socken och kommun, Västergötland. Renovering av tak på gårdshus 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:5 Hällestads kyrka. Hällestads socken, Falköpings kommun, Västergötland. In- och utvändig målning 2013. Bebyggelseantikvarisk rapport.
- 2014:6 Tidaholms kyrka. Agnetorps socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Puts och plåt- arbeten på tornet 2013. Bebyggelseantikvarisk rapport.
- 2014:7 Västerplana mejeri. Västerplana 3:8, Västerplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renoveringsarbeten 2002-2012. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:8 Bosgården. Gerum 14:2, Östra Gerums socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Omläggning av vasstak på norra ladugården 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:9 Almnäs, smedjan. Almnäs 1:1, Norra Fågelås socken, Hjo kommun, Västergötland. Renovering av stomme m.m. 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:10 Kungsvillan i Karlsborg. Vanås 1:5, Karlsborgs socken, Karlsborgs kommun, Västergötland. Reparationsarbeten 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:11 Djäknestallet. Kv. Iris 1-5, Skara stad och kommun, Västergötland. Renovering av tak och stomme 2013-2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:12 Bryggeriet Nordstjernen. Kv. Saga 1, Skövde stad och kommun, Västergötland. Renovering av skorstenar 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:13 Piperska lasarettet. Brunnsborg 6:1, Ova socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av skiffertak 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:14 Hyringa fornstuga. Prästtorp 1:13, Hyringa socken, Grästorps kommun, Västergötland. Renovering av tak 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:15 Djäkneskolan i Skara. Kv. Saturnus 1, Skara kommun, Västergötland. Byggnadshistorisk studie.
- 2014:16 Villa nr 27, Mössebergsparken. Mössebergsparken 49:50, Falköpings kommun, Väster- götland. Ommålning m.m. 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:17 Befälgatan, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Ny sten- läggning 1998. Antikvarisk rapport.
- 2014:18 Byggnad 202, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Fasad- renovering 2005-2006. Antikvarisk rapport.
- 2014:19 Fortifikationsgatan, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Ny stenläggning 2005-2006. Antikvarisk rapport.
- 2014:20 Slutvärnet, Karlsborgs fästning. Karlsborgs socken och kommun, Västergötland. Installation av hiss till kyrkan 2001 samt brandavskiljande glasparti vid kyrkan 2001. Antikvarisk rapport.
- 2014:21 Lilla Bjurum. Bjurum 8:2, Vättilösa socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av två vindskammare 2012-2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:22 Emma Svans stuga. Oltorp 1:26, Kvänums socken, Vara kommun, Västergötland. Renovering av tak 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:23 Gamla rådhuset. Kv. Rådhuset 12, Skara socken och kommun, Västergötland. Grund- förstärkning och invändig renovering 2013. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2014:24 Skara domkyrka. Skara socken och kommun, Västergötland. Installation av klockspel 2014. Byggnadshistorisk rapport.
- 2014:25 Possiska Lancasterskolan. Hällekis 9:2, Medelplana socken, Götene kommun, Väster- götland. Renovering av puts m.m. 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.

- 2015:1 Varnhems klosterkyrka. Varnhems socken, Skara kommun, Västergötland. Tjärning av tak 2004, 2007 och 2014. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:2 Skara domkyrka. Skara kommun, Västergötland. Renovering av tornens tak m.m. 2012. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:3 Hyringa fornstuga. Prästtorp 1:13, Hyringa socken, Grästorps kommun, Västergötland. Renovering efter svampangrepp 2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:4 Villa Idun. Hjo Norr 5:6, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av balkonger m.m. 2014-2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:5 Villa Götha och Societetshuset. Del av Hjo Norr 3:59, Hjo socken och kommun, Västergötland. Renovering etapp 3, 2014-2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2015:6 Råbäcks mekaniska stenhuggeri. Råbäck 1:3, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av fönster, etapp 1. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.